

УДК 378.134

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ НА ЗАСАДАХ ІНТЕГРАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА КНР

У Юе, Л. В. Беземчук

TRAINING OF POTENTIAL MUSIC AND PEDAGOGICAL EMPLOYEES FOR PRACTICAL WORK WITH STUDENTS ON THE INTEGRATION PRINCIPLES IN UKRAINE AND CHINA

Wu Yue, L. Bezemchuk

Стаття присвячена актуальній проблемі підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників до викладання інтегрованих предметів мистецтва. Авторами зазначено, що інтеграція як категорія має великий спектр тлумачень з точки зору організації процесу навчання в сучасній педагогічній науці. Проаналізовано інтегративність з позиції якості художнього пізнання, що спирається на цілісність художньо-образного мислення під час сприймання-виконання-створення різних видів мистецтва. Зазначено, що відповідно стандартизації музичної освіти КНР у 2022 році, серед основних напрямів оновлення змісту дисциплін педагогічних університетів за фахом «Музика» стає інтегративне навчання. Це пов'язано з провідними ідеями реформування музичної шкільної освіти на засадах інтеграції. Установлено, що серед основних методик викладання музичних дисциплін в китайських школах опанування музичного матеріалу проводиться за системами К. Орфа, Ж. Далькроза. Розкрито ефективну роль кейс-методу для опанування учнями змісту інтегрованого курсу «Мистецтво» в українських школах. Надано приклади поетапної роботи з кейс методом студентами музичних фахів під час виконання завдань професійно-орієнтованого змісту в умовах педагогічної практики. Наголошено на формування «поліфонічного» мислення під час підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників для більш глибокого розуміння інтегративних процесів викладання курсів, що включають синтетичні види мистецтва. Проаналізовано метод порівняння для опанування змісту музичної освіти китайськими студентами під час проходження педагогічної практики в школі. Уточнено зміст роботи здобувачів для підвищення активності учнів у процесі сприймання та художньо-творчої діяльності на уроці «Мистецтво» в українських школах: формування уявлення про узгодженість художнього матеріалу різних видів мистецтва відповідно до їх певної єдності (спільної тематики, провідного виду художньої діяльності, емоційного стану тощо); розвиток вміння встановлювати зв'язки між художніми образами, поняттями, творами різних видів мистецтва під час їх аналізу в шкільних програмах. Доведено, що для ефективної підготовки здобувачів факультетів мистецтв українських педагогічних університетів використовується принцип міждисциплінарної інтеграції навчальних дисциплін. Реалізація цього принципу надає можливість студентам опанувати зміст навчальних дисциплін, які готують їх до майбутнього викладання інтегрованого курсу «Мистецтво» в сучасній школі.

Ключові слова: практична підготовка, інтеграція, музично-педагогічний працівник, КНР, музична освіта в Україні, мистецтво, кейс-метод.

The article is devoted to the important problem of training potential music-pedagogical workers for teaching integrated art subjects. The authors indicate that integration as a category has a wide range of interpretations from the standpoint of organization of the learning process in modern pedagogical science. Integrativeness is analyzed from the standpoint of the quality of artistic cognition, which is based on the integrity of artistic thinking during perception- performance-creation of various types of art. It is noted that in accordance with the standardization of music education in the People's Republic of China in 2022, among the main directions of updating the content of educational disciplines of pedagogical universities in the specialty "Music" is integrative education. This is related to the leading ideas of reforming musical school education on the basis of integration. It has been established that among the main methods of teaching musical disciplines in Chinese schools, the mastering of musical material is carried out according to the systems of K. Orff and J. Dalcroze. The effective role of the case method for students' mastery of the content of the integrated art course in Ukrainian schools is revealed. Examples of step-by-step work with the case method by students of music majors during the performance of tasks of professionally oriented content in the conditions of pedagogical practice are given. The necessity of formation of "polyphonic" thinking during the training of future music-pedagogical workers for a deeper understanding of the integrative processes of teaching courses that include synthetic art forms is emphasized. The comparison method for mastering the content of music education by Chinese students during pedagogical practice at school is analyzed. The content of the trainees' work has been clarified to increase the activity of students in the process of perception and artistic and creative activity in the art class in Ukrainian schools: the formation of an idea of the coherence of artistic material from different types of art in accordance with their certain unity (common theme, leading type of artistic activity, emotional state, etc.); development of the ability to establish connections between artistic images, concepts, works of various types of art during their analysis in school programs. It has been proven that the principle of interdisciplinary integration of educational disciplines is used for the effective training of students of the faculties of arts of Ukrainian pedagogical universities. The implementation of this principle gives students the opportunity to master the content of educational disciplines that prepare them for the future teaching of an integrated art course in a modern school.

Key word: practical training, integration, musical-pedagogical employee, CNR, musical education in Ukraine, art, case method.

Загальна постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття») (1993), «Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті» (2002), Закони України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014) орієнтують ЗВО переосмислити основні напрями підготовки фахівців мистецьких дисциплін в площину вирішення питань інтегрованого навчання, оскільки реформування шкільного предмету «Мистецтво» вимагає підготовку педагогів, здатних спрямувати творчу співпрацю з учнями на реалізацію мети осягнення цілісної картини світу засобами інтегрованого навчання. Такий орієнтир закладено в Державному освітньому стандарті середньої загальноосвітньої школи.

Зміст, методи роботи з учнями відображено в програмах інтегрованих шкільних курсів українськими науковцями: О. Гайдамака (2022), Л. Кондратова (2021), О. Лобова (2020), Л. Масол (2022), Г. Падалка (2016), О. Ростовський (2000), О. Щолокова (2019) та ін. В українській музично-педагогічній школі вже створено суттєве методичне та практичне забезпечення реалізації основних завдань реформування змісту мистецької освіти на принципах інтеграції.

Питання стандартизації змісту музичної шкільної освіти знайшли своє відображення в документах Міністерства освіти КНР, яке ще з 2001 року проводить роботу з реформування освітньої галузі в цьому напрямку. Опублікований «Новий стандарт музичних предметів обов'язкової освіти», наголошує на необхідності зміни основної мети музичної освіти в Китаї: відхід від забезпечення школярами тільки знань і умінь на активізацію процесу формування кожного учня як усебічно розвиненої особистості в умовах комплексної музичної підготовки. Чжоу Юнь (2020) вважає, що ця підготовка повинна синтезувати різні види мистецтва й наукові галузі.

У вересні 2022 в практику китайських шкіл почали впроваджувати «Стандарт навчальної програми з мистецтва для обов'язкової освіти», якому наголошується на необхідності викладання уроків на принципах інтегрованого навчання. На сьогоднішній день залишається проблематичним питання підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників для виконання поставлених завдань викладанні мистецтва у школах КНР.

У Китаї процес підготовки музично-педагогічних працівників здійснюється відповідно Закону «Про вчителів» (1994), Постановами ЦК КПК і Державної Ради КНР «Щодо реформи структури освіти» (2021) і має суто профільний характер. Сучасні тенденції реформування освіти вимагають від учителя музичного мистецтва в Китаї оволодіння не тільки спеціальними вміннями та навичками, а й сформованими мистецькими компетентностями при виконанні завдань роботи з учнями в багатовимірному сенсі: Лін Е (2018), Чень Бо (2017), Ян Цзян & О. Матвеева (2022).

Вивчення досвіду китайських вчителів практиків з музичного виховання молоді засвідчує, що у КНР викладання інтегрованих курсів для масових шкіл ще не має системного характеру. Але для цього вже створено всі необхідні умови. Китайські автори аналізують досвід викладання музичних дисциплін за кордоном (у тому числі і українських музикантів педагогів), і опановують методи сприймання учнями музичного мистецтва за системами Ж. Далькроза, З. Кодая, К. Орфа. Залишається актуальною проблема підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників КНР до роботи з учнями на принципах інтегрованого навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми. Викладання інтегрованих курсів мистецтва для учнів різних вікових категорій має широкий спектр досліджень в Україні, в тому числі і з позицій добору методів роботи із здобувачами на різних рівнях вищої освіти.

Інтегративністю як категорією художнього пізнання цікавились О. Ільченко (2012), Л. Пастушенко (2013), О. Стріхар (2017), Н. Ткачова (2013) та інші. Автори акцентують увагу на цілісність художньо-образного мислення під час активної навчальної діяльності. Дослідники наголошують на тому, що ефективність застосування інтеграції у навчально-виховному процесі через аналіз взаємодії елементів художнього тексту мистецьких творів є дуже

ефективним способом розуміння подібності та відмінності учнями художньої мови різних видів мистецтва.

У працях О. Боблієнко (2011), О. Гайдамаки (2020), Л. Масол (2022), Т. Рейзенкінд (2008), О. Рудницької (1998), Г. Шевченко (2005) окреслено вимоги до формування грамотної, гуманної, комунікабельної, відповідальної та творчої особистості музично-педагогічного працівника, яка в життєвих та професійних ситуаціях здатна самостійно демонструвати продуктивні шляхи вирішення стандартних та нестандартних ситуацій. Дослідники піднімають широке коло питань методів організації процесу професійної освіти майбутніх вчителів музичного мистецтва. Формування здатності активно самовдосконалюватись та саморозвиватися важлива мета, що стоїть перед сучасною вищою освітою. Отримання досвіду практичної роботи студентів на принципах інтегрованого навчання є ключовим при дослідженні результативності визначених цілей.

Науковці звертають увагу на те, що з реформуванням системи освіти в КНР підготовка музично-педагогічних працівників розширює вектор надання освітніх послуг. Ван Лун (2019), Лань Сінцзюнь (2019) висвітлюють питання необхідності включення інтегрованих методів у процес професійної підготовки майбутніх учителів музики для досягнення успіхів у формуванні художнього світосприйняття учнів. Пань Шен (2021) розкриває мистецькі інтегративні технології з позиції їх впливу на практичну діяльність викладача під час підготовки до роботи з учнями.

Чень Бо (2017) аналізує важливість опанування інтегрованих методів (за українською методикою Л. Масол) в контексті формування виконавських навичок майбутніх здобувачів інститутів мистецтв у педагогічних вишах України і Китаю.

Сун Чжэньцзюнь (2007), Ся Гаоян (2019) розкривають роль інтеграції в контексті організації здобувачами процесу сприймання синтетичних видів мистецтва учнями. Роботи авторів надають підставу для визначення дидактичної основи інтегральної компетентності, щодо подальших наукових розробок освітніх програм підготовки музично- педагогічних працівників на різних рівнях здобуття вищої освіти КНР.

Ся Гаоян, & О. Комаровська (2018) більш детальну увагу приділяють поліхудожньому аспекту інтегрованого навчання студентів. Питання підготовки музично-педагогічних працівників КНР за різними спеціалізаціями досліджено: вокальний напрям Ян Цзяін, О. Матвеева (2022); інструментальна діяльність Чен Сяосюань (2008); методична направленість Чжоу Юнь (2020). Окремі роботи присвячено організації навчання здобувачів: вивчення методів інтеграції Лау Ф (2008), навчальні ситуації як важливий фактор творчого розвитку вчителя музичного мистецтва Лін Е (2018); застосування в роботі з музикантами та співаками засобів інших видів мистецтва: хореографії, літератури, образотворчого мистецтва, художньо-спортивного виду діяльності Пан Чен (2021). Автори визначають роль практики, під час проходження якої створюються сприятливі умови для формування умінь знаходити нові

нестандартні способи сприймання образного змісту різних видів мистецтв під час спілкування з учнями.

Формулювання цілей / завдань статті. Мета статті – проаналізувати сучасні підходи до підготовки музично-педагогічних працівників на принципах інтеграції в Україні та КНР.

Завдання статті – визначити основні проблеми підготовки вчителів музичного мистецтва для практичної роботи з учнями в процесі викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»; визначити ефективні методи підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників для практичної роботи з учнями в Україні і стратегії розвитку професійної підготовки музично-педагогічних працівників КНР.

Виклад основного матеріалу статті. Вивчення наукових праць, у яких досліджується проблема підготовки викладачів до роботи з учнями в умовах інтегрованого навчання в китайських школах засобами мистецтва демонструє неоднозначність висвітлення даного феномену. Лау Ф (2008) наполягає на необхідності переосмислити зміст підготовки музично-педагогічних працівників до викладання інтегрованих курсів, які внаслідок реформування освіти виходять наголовну позицію в школах. Автор засвідчує, що це досить важко зробити адже в КНР викладання в початковій школі, середніх та старших класах не має системного характеру, тому добір ефективних методів роботи з учнями на принципах інтеграції різних рівнів музичної освіти слід ретельно вивчати та впроваджувати відповідно умов викладання в кожній окремій китайській провінції. Так, у працях Лінь Е (2020) зазначено, що у зв'язку з обмеженістю годин, відведених на опанування дисциплін гуманітарного та мистецького циклів, не всі вчителі мають достатній арсенал мистецьких знань для впровадження ідей інтегрованого навчання в практику китайських шкіл. Тому і програма підготовки до такої діяльності повинна включати варіативні методи, конструктивні технології тощо.

Цзянь Лібінь (2015) звертає увагу на інтегративність, як ключовий принцип навчання майбутніх вчителів музичного мистецтва, а спроможність до творчого проектування фахової діяльності – головним напрямом роботи здобувачів на різних рівнях отримання музичної освіти.

З приводу цього в українських педагогічних університетах існує достатній досвід залучення студентів музичних фахів на факультетах мистецтв педагогічних університетів до виконання змодельованих професійно-орієнтованих ситуацій інтегрованого змісту. Такі ситуації створюються відповідно тематики, умов навчального середовища, рівня музично-творчих здібностей учасників, і мають міждисциплінарний характер. У праці «Формування інтеграційно-педагогічних умінь майбутніх учителів музики в умовах магістратури» зазначається, що інтеграційно-педагогічні уміння майбутнього вчителя музичного мистецтва формуються на основі фахових знань, навичок (або системи навичок) завдяки варіюванню умов навчання здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які ґрунтуються на дидактичних засадах структурування шкільних предметів «музичне мистецтво»

та «мистецтво», що функціонують у практичній діяльності сучасної загальноосвітньої школи. Авторами виявлено найбільш ефективні форми для роботи із студентами: впровадження кейс-методу, міжпредметних експрес-курсів, коуч-занять та коуч-сесій тощо.

Л. Гризун (2018) пропонує принцип міждисциплінарної інтеграції вважати головним для розробки ефективних форм та методів співтворчої праці викладача та студентів. Ми погоджуємося з позицією автора і вважаємо, що такий підхід сприяє формуванню нового рівня поліфонічного (цілісного, розширеного, багатоспектрального) знання у студентів для розуміння сутності інтегрованого навчання в мистецькій шкільній галузі. Це надасть змогу трансформувати отриманні здобувачами знання через призму взаємодії різних видів мистецтва в площину емоційно-ціннісного світосприйняття життя сучасної людини.

Зміст навчальних дисциплін мистецького спрямування в університетах слід розробляти відповідно принципів міждисциплінарної інтеграції. Впровадження цього принципу розширює діапазон навчальних предметів, збільшує обсяг знань, надає можливість їх формування як «поліфонічного» мислення студентів з точки зору компетентного викладача інтегрованих курсів. Викладач розуміє узгодженість художнього матеріалу різних видів мистецтва відповідно їх певної єдності (спільної тематики, провідного виду художньої діяльності, емоційного стану тощо); стимулює активність учнів в процесі їх сприймання та художньо-творчої діяльності; передбачає встановлення зв'язків між художніми образами, поняттями, творами різних видів мистецтва під час опанування інтегрованих тем шкільних програм, розвиває критичне мислення своїх вихованців.

Такий досвід спостерігаємо в процесі реалізації бакалаврських та магістерських освітніх програм «Музичне мистецтво в закладах освіти» та «Середня освіта (Музичне мистецтво)» на факультеті мистецтв ХНПУ імені Г. С. Сковороди під час проведення педагогічних практик та дисциплін, що розширюють уявлення про методик викладання дисциплін інтегрованого шкільного курсу «Мистецтво». Варіант курсу з підготовки майбутніх вчителів музичних фахів до викладання предметів інтегрованого курсу «Мистецтво» може включати такі взаємопов'язані модулі, де основою є визначена вище концептуальна структура: 1. Модуль «Інтеграція в контексті категорій художньої дидактики (навчальні дисципліни, види мистецтва, мова мистецтва)». 2. Модуль «Інтеграція як форма взаємопроникнення різних видів мистецтва (взаємодія художніх образів у розвитку драматургії творів різних жанрів)». 3. Модуль «Інтеграція як метод пізнання світу в синтетичних жанрах мистецтва» (теоретичні методи художнього сприйняття; емоційні методи світосприйняття синтетичних мистецтв: роль музики в синтетичних видах мистецтв, ціннісне відношення до світу через сприймання художніх образів).

Українські науковці стверджують, що з позиції художньої дидактики ефективним для розробки навчальних дисциплін інтегрованого змісту, експрес курсів є концептуальне ядро (сприймання – виконання – створення – оцінювання творів мистецтва). Вивчення модулів проходить через зміст інтегрованого навчання та призму його «синтетичності», принцип, який вимагає у навчальному

процесі йти від загального (розуміння суті і смислу) до часткового. Основними тут виступають зв'язки і компоненти накопиченого здобувачами та учнями досвіду. Процес осмислення художнього твору (музичного, поетичного, театральної вистави, кіномистецтва, живопису) включає поєднання елементів художньої мови для цілісного його сприймання і слухового, мовного, зорового, життєвого, художньо-естетичного розуміння).

Осмислення категорії «синтетичність» в контексті розробок концептуальних положень побудови навчально-виховного процесу ЗВО слід враховувати як базу для змістовного наповнення програм інтегрованих курсів мистецького спрямування. З позиції педагогічного погляду на це питання важливим є (актуальність, врахування індивідуальних особливостей, науковість, наочність, свідомість, систематичність та ін.). З точки зору специфічних особливостей побудови інтегрованого навчання на факультетах мистецтв педагогічних університетів слід враховувати (єдність генетичних, морфологічних і функціональних зв'язків мистецтв, врахування особливості кожного з них, поліфонічність, взаємодію чуттєвого та інтелектуального, логіку розгортання образного змісту в окремому мистецтві та у співвідношенні з художніми образами синтетичних видів мистецтва).

Основою такого сприйняття Т. Голінська вважає здібність здобувачами комплексно розуміти мистецький твір, уміння «схоплювати» не стільки свої почуттєві враження, скільки усвідомлювати зміст витвору мистецтва, виходячи за межі власних переконань. Створення курсів подібного спрямування, на наш погляд, вплине на якість практичної підготовки майбутнього педагога для роботи з учнями на уроках мистецтва.

В українських школах стрижневими для практичної роботи з учнями на принципах інтегрованого навчання є: орієнтація на активізацію емоційно-ціннісного ставлення школярів до мистецтва, який передбачає виявлення і розкриття для учнів сприймання творів мистецтва крізь почуттєву сферу і опанування змісту творів мистецтва з метою виявлення в них особистісного сенсу. Для цього в методичних рекомендаціях основу складають уроки різних типів, форми позаурочної художньо-естетичної діяльності учнів. Взаємодія суб'єктів (педагогів і вихованців) освітнього процесу здійснюється на підставі опанування різних видів мистецтва у процесі художньої діяльності.

Л. Масол та О. Гайдамака (2006) наполягають на «необхідності цілеспрямованої суб'єкт-суб'єктної діяльності педагогів і вихованців, підґрунтям якої є застосування взаємодії різних видів мистецтва». Особливості підготовки майбутніх музично-педагогічних працівників на факультетах мистецтв українських вузів пов'язана з реалізацією основної мети: опанування та вдосконалення методів художньо-педагогічного впливу на учнів у подальшій практичній роботі. Інтегрований принцип навчання набуває основного значення. Дуже об'ємний за своєю духовною сутністю матеріал мистецтва стає для школярів цілісним, живим, необхідним, цікавим та підводить до певних морально-естетичних висновків на рівні особистісного духовного досвіду.

Вирішення поставлених проблем знаходиться в площині концепції проблемного навчання. В цьому сенсі необхідно визначити роль професійно-орієнтованих ситуацій. У процесі їх вирішення студенти залучаються до вирішення змодельованих реалій із шкільного життя учнів. Усвідомлення вчителем нової функції знань інтегрованого змісту, розуміння їх прикладного значення, оволодіння методами їх адаптації, «переведення» таких із музичної у різні сфери життєдіяльності надають новий рівень осмислення практичної підготовки майбутніх музично- педагогічних працівників. Для роботи з учнями в українських школах на підставі інтегрованого навчання доцільним спиратися на сформовані під час навчання в ЗВО професійні компетентності студентів, які пов'язані з основними вимогами до викладання уроків «Мистецтво». Сучасні модельні програми шкільного навчання мистецької галузі орієнтують педагога на виконання завдань різного рівня складності (від викладання інтегрованих курсів) до проведення виховних заходів в урочній та дозвіллєвій діяльності взаємодії з учнями, враховуючи і роботу в онлайн режимі (віртуальні подорожі, екскурсії, конкурси, вебінари, виставки тощо).

Особливості підготовки студентів має такі складові: теоретична підготовка (знання основних категорій художньої дидактики, добір навчального матеріалу для уроків мистецтва, засвоєння програм, підручників, зміст яких наповнено навчальним матеріалом з різних галузей мистецтва); психологічна підготовка (психологічні закономірності навчання мистецтву в шкільному віці, психологічні характеристики процесу сприймання мистецтва на уроках, основні етапи сприймання музичного мистецтва учнями різних вікових категорій); практична підготовка (оволодіння прийомами та методами інтегрованого навчання в умовах педагогічної практики, елементами художнього аналізу творів, уміння аналізувати різні види мистецтва, знаходити сходні та відмінні риси засобів художньої виразності в процесі творчої взаємодії з учнями під час сприймання, виконання, створення навчального матеріалу); творча підготовка (уміння самостійно демонструвати твори мистецтва: виконувати вокальні приклади, інструментальні фрагменти музичних творів, представлених авторами програм і підручників для роботи в класі та позаурочній діяльності, мати концертний досвід виступу перед аудиторією; вміти створювати конструкції уроків інтегрованого змісту, проектувати виховні заходи).

Т. Койчева й Лі Чжухуа (2021) наполягають на використанні інноваційних методів у навчанні здобувачів для підвищення інтересу до практичної роботи з учнями в умовах інтегрованого навчання. До таких методів автори включають «Case-stady», метод проектних технологій («Мистецькі дебати, метод «перетвореного навчання», метод пізнання «художньо-творчого процесу», евристичні бесіди, мистецький консіліум, метод творчих проєктів, метод автореферентності тощо).

До прийомів реалізації кейс-методу (табл.1) на принципах інтегрованого навчання належать: порівняння, аналогія, асоціативний куш, генералізація ідей, систематизація отриманих знань, умінь та їх перенос з навчальної аудиторії в

площину вирішення життєвих ситуацій, узагальнення та оцінка творчих продуктів учнів.

Прикладом практичної підготовки здобувачів на факультетах мистецтв у педагогічних університетах України є робота за кейс-методом (табл.1).

Алгоритм для здобувачів при виконанні завдань за переліченими методами складається:

а) розуміти сутність виражальних та зображальних засобів художньої мови, особливості художньо-образної сфери мистецтва, закони драматургії в створенні автурського задуму, закономірності взаємодії мистецтв в синтетичних видах. Визначення лексичних, морфологічних, функціональних зв'язків між музикою та іншими видами мистецтва;

Таблиця 1

Методичне забезпечення підготовки студентів для практичної роботи за кейс-методом на інтегрованих уроках мистецтва в українських школах

Методи та прийоми, інтегровані в кейс-метод для уроків мистецтва (інтегрованих курсів)	Зміст практичної роботи студентів за кейс-методом для інтегрованих уроків мистецтва
Моделювання ситуацій на підставі сприймання-створення-виконання-оцінювання творів учнями	Опрацювання змодельованої ситуації відповідно програмного матеріалу шкільного інтегрованого курсу «Мистецтво»
Художньо-педагогічний аналіз (проектування художньої діяльності відповідно принципів та закономірностей навчання мистецтву в шкільній аудиторії)	Аналіз творів з позиції мистецького та педагогічного впливу на учнів під час опанування навчального матеріалу шкільних програм інтегрованого курсу «Мистецтво».
Метод опису	Створення послідовних дій для мистецького аналізу твору (визначення автора, місця написання, часу, образного змісту наданого прикладу), урахування можливостей подальшого аналізу твору під час взаємодії з іншими творами мистецтва.
Проблемний метод	Створення навчальної ситуації, в процесі якої учні самостійно знаходять пошук шляхів вирішення проблеми на підставі принципів інтегрованого навчання (критично висловлюються в процесі роздумів та оцінки синтетичних видів мистецтва).
Ігрові методи	Добір навчального матеріалу для процесу сприймання синтетичних видів мистецтва за шкільною програмою з учнями засобами (ділових ігор, мистецьких дискусій тощо).

б) особисто заглиблюватися в ідейно-емоційну атмосферу художніх творів під час їх сприймання, аналізувати вплив на почуттєву сферу через дію психологічних механізмів емпатії;

в) аналізувати музичний твір або низку творів мистецтв через встановлення їх зв'язків, які проходять перегрупування під час виконання професійно-орієнтованих завдань (аналіз прикладів використання народної пісні в симфонічних творах тощо).

Феномен підготовки в українських педагогічних університетах характеризується включенням студентів у різновиди діяльності інтегрованого спрямування на основі розмаїття форм мистецької взаємодії з учнями в умовах педагогічної практики, що вимагає нестандартності мислення, уміння швидко діяти та бути компетентним у поліфонічному просторі шкільної мистецької освіти. Як зазначають О. Матвєєва (2008), Л. Масол (2021) особливу увагу при цьому надається асоціативному мисленню під час сприймання творів мистецтв. Цей феномен мислення також має інтегровану наповненість, характеризує будь яке знання як асоціацію, систему знань як систему асоціацій, при чому від вміння поєднувати асоціації визначається рівень мислення здобувачів. Серед видів поєднання асоціацій можна зазначити: локальні, частково-системні, внутрішньо-системні, міжпредметні та міжсистемні, що мають інтегровані якості.

З приводу цього, можна навести приклад залікової роботи з педагогічної практики українських студентів бакалаврів, які використовували кейс метод з елементами інтегрованого навчання. Фраза із кінофільму «Все минає, тільки мистецтво іде у вічність» поряд з навчальними завданнями уроку в 8 класі, стала основою для визначення художньої концепції фільму, знятого на кіностудії імені О. Довженка про бойове життя льотчиків під час другої світової війни українського режисера Леоніда Бикова. Фраза стала своєрідним епіграфом для виконання професійно-орієнтованої ситуації зі студентами «Аналізуючи враження учнів після перегляду кінофільму, ви не отримали однозначності їх відповідей щодо розуміння назви твору, яка окреслює коло питань, пов'язаних з життям льотної ескадрилії. Які б методи ви використали для художньо-педагогічного аналізу твору? Чи вважаєте ви використання прикладів пісень «Ой, у лузі, лузі червона калина» та «Ніч, яка місячна» вдалим режисерським задумом для розкриття великої духовної сили головного героя, українця, командира Титаренка?».

Серед вданих рішень є приклад використання методу емпатії «Вчитель запропонував поставити себе на місце головного героя, талановитого льотчика та музиканта з України і проаналізувати ситуації, коли українська музика відігравала вирішальну роль в драматичних подіях кіноленти». Деякі здобувачі для виконання завдання запропонували розробити «дорожню творчу карту», в якій можна поетапно прослідкувати за розкриттям художніх образів персонажів стрічки та роллю музичного супроводу, який відображає режисерський задум розвитку подій в кінострічці.

Серед варіантів для студентської аудиторії можливі завдання: спрогнозуйте результат пошуків учнів; поясніть різницю між поняттями

«саундтрек до фільму», «добірка пісень в фільмі». Для роботи за кейс-методом пропонується алгоритм роботи:

1. Визначити тему кейсу відповідно класу та тематики змісту програми інтегрованого курсу мистецтва.

2. Проаналізувати специфіку аудиторії під час проходження студентами педагогічної практики (моделювання ситуації, ролевого забезпечення, враховуючи вікові особливості школярів і студентів: вчитель-студент, учні-студенти, або студент-учень

3. Створити епіграф (як правило, одним реченням).

4. Розробити проблемну ситуацію, надати її короткий або детальний опис.

5. Сформулювати спектр завдань, що вимагають вирішення з використанням оптимальних методик, орієнтованих на обрану вікову категорію школярів.

Моделювання ситуацій професійно-орієнтованого змісту, до якого належить і метод кейс технологій, що активно впроваджується для ефективності практичної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва в українських педагогічних університетах не мають аналогів у навчальних закладах КНР, що готують спеціалістів для викладання музики в китайських школах. Доказом цього є аналіз програм практики за якою навчаються студенти в Україні та КНР.

Наскрізна програма з педагогічної практики, на базі ХНПУ імені Г. С. Сковороди ставить намету формування методичної компетентності майбутніх вчителів музичного мистецтва для подальшої практичної роботи з учнями в умовах інтегрованого навчання. Програма включає необхідність міждисциплінарних зв'язків під час опанування навчального плану, отже ідея міждисциплінарної інтеграції – важлива база для підготовки фахівців музично-педагогічного профілю на Україні.

Якщо порівняти програму практичної підготовки Нормального університету спеціальної освіти (м. Нанкінг), де працює викладачем музичних дисциплін авторка статті, можемо констатувати, що в програмах КНР відсутня міждисциплінарна взаємодія предметів. «Музичний курс, теорія і практика навчання», що викладається китайськими педагогами для студентів бакалаврів музичного факультету Нормального університету спеціальної освіти (м. Нанкінг) має намету формування вузько дисциплінарної грамотності.

Водночас в українському університеті ми можемо говорити про формування міждисциплінарної мистецької грамотності здобувачів. У змісті програми для здобувачів в китайському виші є акценти на сприймання інших видів мистецтва: танець і дизайн, але ці міжпредметні зв'язки мають характер епізодів, а не системного вивчення і відведення для цього кредитів в навчальному плані, як це реалізується в планах українських вузів (навчальні дисципліни «Методи викладання інтегрованого курсу «Мистецтво», «Методика викладання інтегрованого курсу мистецтва в шкільній практиці» та ін.). У програмах китайських університетів таких курсів ми не знаходимо. Це підтверджено і аналізом програм з музичного мистецтва середньої школи Чаньчун в місті Лоян КНР під час проходження педагогічної практики студентами, що навчаються за музично-педагогічною спеціальністю ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Наприклад, студенти проводять уроки з учнями за темою «Мюзикли та опери». Робота в класі проводиться над мюзиклом Е. Вебера «Привид опери», конспект уроку вимагає не тільки слухати цей твір, але й пластично його інтонувати (за системою Ж. Далькроза). Але в уроці не розкривається роль та важливість художнього оформлення для сценічного жанру «мюзикл», створення декорацій, костюмів для головних персонажів тощо. Твір Е. Вебера тільки порівнюється з твором Пекінської опери. Безумовно метод порівняння надає можливість розібратись в специфіці двох жанрів «мюзикл» та «опера», при цьому сутність «синтетичності», на наш погляд бажає більш детального усвідомлення. Для цього слід визначити механізми інтеграції кожного виду мистецтва, разом з учнями зупинитися на питаннях диференційованих ознак різних видів мистецтва.

Досвід проходження практики українськими здобувачами засвідчує важливість висловлювання різноманітних думок студентами під час виконання завдань, критичних зауважень, відстоювання особистих поглядів та ін. Спостереження за методами викладання на уроках музики в китайських школах демонструє прихильність вчителів до вибору методурозповіді, роботи за взірцем, опрацювання алгоритмів, при цьому учні активно залучаються до музичної діяльності. Інтегроване навчання в практиці китайських шкіл лише набирає оберти, і має потенціальну можливість вийти на рівень міждисциплінарної інтеграції.

Висновки й перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Здійснення аналізу надає підстави стверджувати що з позиції визначення педагогічної категорії «інтегроване навчання» відображає спільну діяльність суб'єктів освітнього процесу, що забезпечується активним пізнанням світу кожним учасником на основі об'єднання навчального матеріалу та визначеності схожості різних освітніх галузей, в тому числі мистецтва.

Аналіз науково-методичного доробку та результати власних досліджень вказує на те, що підготовка музично-педагогічних працівників в Україні та КНР до практичної роботи з учнями на принципах інтегрованого навчання має схожі риси, пов'язані з теоретичним обґрунтуваннями необхідності такої роботи, що відображено в документах по реформуванню музичної освіти обох країн. Суттєву різницю спостерігаємо в розробці методичного інструментарію та форм проведення занять інтегрованих курсів «Мистецтво». Українські педагогічні університети мають методичні доробки та практичні опрацювання викладання таких курсів, китайські науковці вважають за необхідним продовжувати вдосконалювати роботу щодо розробки інтегрованих курсів та професійну підготовку до їх викладання майбутніх музично-педагогічних працівників.

Перспективи подальших досліджень, вважаємо необхідно спрямувати на вивчення взаємозв'язків та взаємовпливів підготовки музично-педагогічних працівників в Україні та КНР, їх змістовній та методичній наповненості для вирішення проблеми інтегрованого навчання на засадах міждисциплінарної інтеграції факультетів мистецтв педагогічних університетів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Беземчук, Л. (2019). Викладання мистецьких дисциплін в умовах закладу вищої освіти: принцип міждисциплінарної координації. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Сер. Педагогічні науки*, 1, 16–22.
- Беземчук, Л. В., & Фомін, В. В., (2021). Формування інтеграційно-педагогічних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах магістратури. *Professional Art Education*, 2(1), 12–19.
- Гризун, Л. Е. (2009). *Дидактичні основи проектування модульної структури навчальної дисципліни на засадах інтеграції наукових знань*. (Дис. докт. пед. наук). Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Харків.
- Кабінет Міністрів України. (2020). Державний стандарт базової середньої освіти. *Постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898*.
- Койчева, Т., & Лі Чжухуа. (2021). Реалізація потенціалу особистіснозорієнтованої дидактики у формуванні методичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва. *Knowledge, Education, Law, Management*, 3(1), 58–63.
<http://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/6293>
- Лю Вейвей. (2006). 普通高校音乐教育现状的调查与研究. Дослідження ситуації щодо музичної освіти в Ляонінському педагогічному університеті.
<http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10165-2006129269.htm>
- Масол, Л. (2010). *Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти*. Київ : Педагогічна думка.
- Масол, Л. М., Гайдамака, О. В., Белкіна, Е. В., Калініченко, О. В., & Руденко, І. В. (2006). *Методика навчання мистецтва у початковій школі*. Харків: Веста: Ранок.
- Міністерство освіти КНР. (2022). Стандарти навчальної програми з мистецтва обов'язкової освіти Китаю. *Beijing Normal University Press*, 12–3. Beijing. www.bnupg.com
- Ничкало, Н., Лук'янова, Л., & Хомич, Л. (2021) *Професійна підготовка вчителя: українські реалії, зарубіжний досвід*. Київ: ТОВ "Юрка Любченка".
- Пань Шен, (2019). 浅谈如何培养钢琴初级教学中小学 Estetичні завдання початкового фортепіанного навчання. *Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства*. Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського.
- Сунь Чженьцзюнь, (2007) 关于普通高校三本音乐鉴赏教材的比较思考 *Порівняльний аналіз трьох підручників з музики для оцінювання в коледжах та університетах*. Столичний педагогічний університет. <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10028-2008032501.htm>
- Ся Гоян, (2019) *Методика поліхудожньої підготовки майбутніх учителів музики у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін* (Дис. канд. пед. наук) Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ.
- Тянь Лі, (2010). 国内外多元文化音乐教育发展的比较研究. 教育与职业. 检索来源. Порівняльне дослідження розвитку полікультурної музичної освіти вдома та за кордоном. *Освіта та кар'єра*, 21(697). www.cnki.net.
- У Іфа, (2012). *Методика підготовки майбутніх учителів музики України Китаю до роботи в умовах полікультурного середовища*. (Дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
- У Сінмей, (2021) *Методика інструментально-виконавської підготовки магістрантів в системі вищої музично-педагогічної освіти України* (Дис. канд. пед. наук) Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Суми.
- Фань Чженьсюань, (2017). Основні тенденції розвитку музичної освіти Китаю у ХХ ст.: поєднання традицій та інновацій. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, 48, 121–134.

У Юе, Беземчук Л. В. Підготовка майбутніх музично-педагогічних працівників до практичної роботи з учнями на засадах інтеграції в Україні та КНР

- Хмелевська, І. О. (2021). *Методика формування інтегральної компетентності майбутніх викладачів музичного мистецтва та хореографії*, (Дис. ...канд. пед. наук). Сумський ДПУ імені А.С.Макаренка.
- Цзянь Лібінь, (2015). *Формування суб'єктно-творчої активності майбутнього вчителя музики у процесі фахового навчання* (Дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
- Чень Бо, (2017). *Формування готовності майбутнього вчителя музики до виконавсько-інтерпретаційної діяльності у процесі інструментального навчання* (Дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ.
- Чен Сяосюань. (2008). 本研究旨在研究台灣地區的音樂教師養成教育, 成為一位合格音樂教師所必須具備的音樂專業知能, 以及面對就業、在職進修、課程改革等問題的探討。透過文獻資料的蒐集與訪談, 分析了解後提出結論與建議, 希望藉以瞭解華人社陈筱轩 导师:朱永新 苏州大学. Дослідження освіти вчителів музики на Тайвані (Університет Сучжоу). <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10285-2009233121.html>
- Щолокова, О. П., & Нагорна, О. В. (2019). Синергетична детермінанта фахової підготовки вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Сер. 14: Теорія і методика мистецької освіти*, 27, 3–9.
- Ян Цзяін, & Матвеева, О. О. (2022). Сучасні підходи до навчання вокалу у коледжах КНР *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*, 58, 92–101. <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2022.58.09>
- Boichenko, M., Nikolai, H., Linenko, A., & Koehn, N. (2020). Interdisciplinary Coordination in Historical-Theoretical and Music-Performing Training of Future Musical Art Teachers. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(1), 225–235. <http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/article/view/2434>
- Gryzun, L. (2018). Integrative Approach to the Curriculum and Content Design for the Pre-Service Teachers' Training. *PEOPLE: International Journal of Social Sciences*, 4(2), 1446–1462. <https://dx.doi.org/10.20319/pijss.2018.42.14461462>
- Lau, F. (2008). *Music in China. Experiencing Music. Expressing Culture*. New York: Oxford University Press.
- Pan Sheng. (2021). Scientific approaches and pedagogical principles of forming artistic- pedagogical erudition of future bachelors of musical art. *Knowledge, Education, Law, Management*, 3(2), 3–9.
- 刘冬云. 艺术教育: 未来的音乐老师不只是能弹会唱_教学空间_ 中音在线. (Погляди на художню освіту). <http://www.musiceol.com/news/html/2019-8/2019829129343315712.html>

REFERENCES

- Bezemchuk, L. (2019). Vykladannia mystetskykh dystsyplin v umovakh zakladu vyshchoi osvity: pryntsyyp mizhdistsyplinarnoi koordynatsii [Teaching art disciplines in the conditions of a higher education institution: the principle of interdisciplinary coordination]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Chernihivskiy kolehium" imeni T. H. Shevchenka. Ser. Pedahohichni nauky [Bulletin of the T. G. Shevchenko Chernihiv Collegium National University. Ser. Pedagogical sciences]*, 1, 16–22. [in Ukrainian]
- Bezemchuk, L. V., & Fomin, V. V. (2021). Formuvannia intehratsiino-pedahohichnykh umin maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v umovakh mahistratury [Formation of integration-pedagogical skills of future music teachers in the conditions of the master's degree]. *Professional Art Education*, 2(1), 12–19. [in Ukrainian]
- Boichenko, M., & Nikolai, H., & Linenko, A., & Koehn, N. (2020). Interdisciplinary Coordination in Historical-Theoretical and Music-Performing Training of Future Musical Art Teachers.

Journal of History Culture and Art Research, 9(1), 225–235.
<http://kutaksam.karabuk.edu.tr/index.php/ilk/article/view/2434>

- Chen Bo, (2017). *Formuvannia hotovnosti maibutnoho vchytelia muzyky do vykonavsko-interpretatsiinoi diialnosti u protsesi instrumentalnoho navchannia* (Dys.kand. ped. nauk). [Formation of the future music teacher's readiness for performance and interpretation activities in the process of instrumental training (Thesis for a Degree Candidat of Pedagogical Sciences)] National Pedagogical Dragomanov University. Kyiv. [in Ukrainian]
- Chen Siaojuan. (2008). 本研究旨在研究台灣地區的音樂教師養成教育, 成為一位合格音樂教師所必須具備的音樂專業知能, 以及面對就業、在職進修、課程改革等問題的探討。透過文獻資料的蒐集與訪談, 分析了解後提出結論與建議, 希望藉以瞭解華人社 陈筱轩 导师:朱永新 苏州大学 [Research on Music Teacher Education in Taiwan (Suzhou University)] <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10285-2009233121.htm>
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). Derzhavnyi standart bazovoi serednoi osvity [State standard of basic secondary education]: *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 veresnia 2020 r.* [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, September 30, 2020. № 898]. [in Ukrainian]
- Fan Chzhensuan, (2017). Osnovni tendentsii rozvytku muzychnoi osvity Kytai u 20 st.: poiednannia tradytsii ta innovatsii [The main trends in the development of music education in China in the 20th century: a combination of traditions and innovations]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo- doslidnoi roboty* [Means of educational and research work], 48, 121–134. [in Ukrainian]
- Gryzun, L.(2018) Integrative Approach to the Curriculum and Content Design for the Pre-Service Teachers Training. *People: International Journal of Social Sciences*, 4(2), 1446–1462. <https://dx.doi.org/10.20319/pijss.2018.42.14461462>
- Gryzun, L. E. (2009). *Dydaktychni osnovy proektuvannia modulnoi struktury navchalnoi dystsypliny na zasadakh intehratsii naukovykh* [Didactic basics of designing a modular structure of an educational discipline based on the integration of scientific knowledge] (Thesis for a Doct. of Pedagogical Sciences). H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Kharkiv. [in Ukrainian]
- Khmelevska, I. O. (2021). *Metodyka formuvannia intehralnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv muzychnoho mystetstva ta khoreohrafii.* [Methodology of formation of integral competence of future teachers of musical art and choreography] (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences). Sumskyi DPU imeni A.S.Makarenka. [in Ukrainian]
- Koicheva, T., & Li Chzhukhua. (2021). Realizatsiia potentsialu osobystisnozorientovanoi dydaktyky u formuvanni metodychnoi kultury maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva [Realization of the potential of person-oriented didactics in the formation of methodical culture of future music teachers] *Knowledge, Education, Law, Management*, 3(1), 58–63. <http://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/6293> [in Ukrainian]
- Lau, F. (2008). *Music in China. Experiencing Music. Expressing Culture.* New York: Oxford University Press.
- Liu Veivei. (2006). 普通高校音乐教育现状的调查与研究. *Doslidzhennia sytuatsiishchodo muzychnoi osvity v Liaoninskomu pedahohichnomu universyteti* [Study of the situation regarding music education in Liaoning Pedagogical University]. <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10165-2006129269.htm>
- Masol, L. (2010). *Formuvannia bazovykh kompetentnostei uchniv zahalnoosvitnoishkoly u systemi intehrativnoi mystetskoï osvity* [Formation of basic competencies of secondary school students in the system of integrative art education]. Kyiv: Pedahohichna dumka. [in Ukrainian]
- Masol, L. M., Haidamaka, O. V., & Bielkina, E. V., Kalinichenko, O. V., & Rudenko, I. V. (2006). *Metodyka navchannia mystetstva u pochatkovii shkoli* [Methods of teaching art in elementary school]. Kharkiv: Vesta: Ranok. [in Ukrainian]
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2022). China's Compulsory Art Curriculum Standards. *Beijing Normal University Press*, 12–3. Beijing. www.bnupg.com

У Юе, Беземчук Л. В. Підготовка майбутніх музично-педагогічних працівників до практичної роботи з учнями на засадах інтеграції в Україні та КНР

- Nychkalo N., Lukianova L., & Khomych L. (2021). *Profesiina pidhotovka vchytelia: ukrainski realii, zarubizhnyi dosvid* [Professional teacher training: Ukrainian realities, foreign experience]. Kyiv: TOV "Iurka Liubchenka". [in Ukrainian]
- Pan Shen, (2019). 浅谈如何培养钢琴初级教学中小学 *Estetychni zavdannia pochatkovoho fortepiannoho navchannia. Muzychna ta khoreohrafichna osvita v konteksti kulturnoho rozvytku suspilstva* [Aesthetic tasks of elementary piano training. Musical and choreographic education in the context of cultural development of society], Odesa: South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky. [in Ukrainian]
- Pan Sheng (2021). Scientific approaches and pedagogical principles of forming artistic-pedagogical erudition of future bachelors of musical art. *Knowledge, Education, Law, Management*, 3 (2), 3–9. [in Ukrainian]
- Sia Hoian, (2019) *Metodyka polikhudozhnoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky u protsesi vyvchennia muzychno-teoretychnykh dystsyplin* [Methodology of polyartistic training of future music teachers in the process of studying music-theoretical disciplines]. (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences). National Pedagogical Dragomanov University. Kyiv. [in Ukrainian]
- Sun Chzhentsiun. (2007). 关于普通高校三本音乐鉴赏教材的比较思考 *A comparative analysis of three music textbooks for college and university assessment*. Capital Pedagogical University. <http://cdmd.cnki.com.cn/Article/CDMD-10028-2008032501.htm>
- Shcholokova, O. P., & Nahorna, O. V. (2019). Synerhetychna determinanta fakhovoi pidhotovky vchytelia muzychnoho mystetstva [A synergistic determinant of the professional training of a music teacher] *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University Ser. 14: Theory and methodology of art education*, 27, 3–9. [in Ukrainian]
- Tian Li, (2010). 国内外多元文化音乐教育发展的比较研究. 教育与职业. 检索来源. [A comparative study of the development of multicultural music education at home and abroad. *Education and career*, 21(697). www.cnki.net
- Tszian Libin, (2015). *Formuvannia subiektno-tvorchoi aktyvnosti maibutnoho vchytelia muzyky u protsesi fakhovoho navchannia* (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences) [Formation of subject-creative activity of the future music teacher in the process of professional training]. National Pedagogical Dragomanov University. [in Ukrainian].
- U Ifa, (2012). *Metodyka pidhotovky maibutnikh uchyteliv muzyky Ukrainy i Kytaiu do roboty v umovakh polikulturnoho seredovyshcha*. [Methods of training future music teachers of Ukraine and China to work in a multicultural environment] (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences). National Pedagogical Dragomanov University. [in Ukrainian].
- U Sinmei, (2021) *Metodyka instrumentalno-vykonavskoi pidhotovky mahistrantiv v systemi vyshchoi muzychno-pedahohichnoi osvity Ukrainy* [Methodology of instrumental and performance training of master's students in the system of higher musical and pedagogical education of Ukraine]. (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences). Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko [in Ukrainian].
- Yan Tsziaian, & Matveeva, O. O. (2022). Suchasni pidkhody do navchannia vokalu u koledzhakh KNR [Modern approaches to teaching vocals in colleges of the People's Republic of China]. *Zasoby navchalnoi ta naukovo-doslidnoi roboty* [Means of educational and research work], 58, 92–101. <https://doi.org/10.34142/2312-1548.2022.58.09> [in Ukrainian]
- 刘冬云. 艺术教育：未来的音乐老师不只是能弹会唱_教学空间_中音在线. [Views on art education] <http://www.musicool.com/news/html/2019-8/2019829129343315712.html>

У Юе

аспірантка кафедри освітології та
інноваційної педагогіки,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди,
<https://orcid.org/0000-0002-6398-8568>
e-mail: wuyue0126@163.com

Беземчук Лариса Валентинівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедримузичного мистецтва,
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
<https://orcid.org/0000-0002-9745-6594>
e-mail: blv2007@ukr.net

Wu Yue

PhD student at the Department of Educology
and InnovativePedagogy,
H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University,
<https://orcid.org/0000-0002-6398-8568>
e-mail: wuyue0126@163.com

Bezemchuk Larysa Valentunivna

Ph.D. of Pedagogical Sciences, associate
professor,Docent of Musical Art Department,
H. S. Skovoroda Kharkiv National
Pedagogical University
<https://orcid.org/0000-0002-9745-6594>
e-mail: blv2007@ukr.net